

ใบความรู้

SCAN ME

โครงการลานวัฒนธรรม ๕ ทศวรรษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วันพระ หรือวันธรรมสวนะ หรือวันอุโบสถ หมายถึง วันประชุมของพุทธศาสนิกชนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาในพระพุทธรูปประจำสัปดาห์ หรือที่เรียกกันทั่วไปอีกคำหนึ่งว่า “วันธรรมสวนะ” อันได้แก่ วันถือศีลฟังธรรม (ธรรมสวนะ หมายถึง การฟังธรรม) โดยวันพระเป็นวันที่มีกำหนดตามปฏิทินจันทรคติ

กำเนิดวันพระของศาสนาพุทธ

วันพระแต่เดิมนั้น เป็นธรรมเนียมของปริพาชกอัญญเดียรฉัตรย์ (นักบวชนอกพระพุทธศาสนา) ที่จะประชุมกัน แสดงธรรมในวัน ๘ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ ซึ่งในสมัยต้นพุทธกาลพระพุทธเจ้ายังคงไม่ได้ทรงวางระเบียบในเรื่องนี้ไว้ ต่อมาพระเจ้าพิมพิสารได้เข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และกราบทูลพระราชดำริของพระองค์ว่านักบวชศาสนาอื่น มีวันประชุมสนทนาเกี่ยวกับหลักธรรมคำสั่งสอนในศาสนาของเขา แต่ว่าพุทธศาสนายังไม่มี พระพุทธองค์จึงทรงอนุญาตให้มีการประชุมพระสงฆ์ในวัน ๘ ค่ำ ๑๕ ค่ำ และอนุญาตให้พระภิกษุสงฆ์ประชุมสนทนา และแสดงธรรมเทศนาแก่ประชาชน

ในวันดังกล่าวโดยตามพระไตรปิฎกเรียกวันพระว่า วันอุโบสถ (วัน ๘ ค่ำ) หรือหลังวันลงอุโบสถ (วัน ๑๔ ค่ำ หรือ ๑๕ ค่ำ) แล้วแต่กรณีหลังจากนั้น พุทธศาสนิกชนจึงถือเอาวันดังกล่าวเป็นวันธรรมสวนะสืบมา โดยจะเป็นวันสำคัญที่พุทธศาสนิกชนจะไปประชุมกันฟังพระธรรมเทศนาจากพระสงฆ์ที่วัด ในประเทศไทยปรากฏหลักฐานว่า得有ประเพณีวันพระมา ตั้งแต่สมัยสุโขทัย

“วันที่กำหนดเป็นวันพระในรอบเดือน” วันพระมีเดือนละ ๔ วัน ได้แก่

วันขึ้น ๘ ค่ำ, วันขึ้น ๑๕ ค่ำ (วันเพ็ญ), วันแรม ๑๕ ค่ำ และ (หากเดือนใดเป็นเดือนขาด ถือเอาวันแรม ๑๔ ค่ำ)

พุทธศาสนิกชนนิยมไปทำบุญตักบาตรที่วัดในวันพระ

วันพระในปัจจุบัน คงเหลือธรรมเนียมปฏิบัติอยู่แต่เฉพาะประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาเถรวาท เช่น ศรีลังกา พม่า ไทย ลาว และเขมร (อดีตประเทศเหล่านี้ถือวันพระเป็นวันหยุดราชการ) โดยพุทธศาสนิกชนเถรวาทนับถือว่ เป็นวันสำคัญที่จะถือโอกาสไปวัดเพื่อทำบุญถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ และฟังพระธรรมเทศนา สำหรับผู้ที่เคร่งครัดในพระพุทธศาสนาอาจถือศีลแปด หรือศีลอุโบสถในวันพระด้วย

นอกจากนี้ชาวพุทธยังถือว่าวันพระไม่ควรทำบาปใด ๆ โดยเชื่อกันว่าการทำบาป หรือไม่ถือศีลห้าในประเทศไทย หลังจากวันพระได้ถูกยกเลิกไม่ให้เป็นวันหยุดราชการ ทำให้วันพระที่กำหนดวันตามปฏิทินจันทรคติส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับปฏิทินที่ใช้กันอยู่ทั่วไป (เช่น วันพระไปตรงกับวันทำงานปกติ) ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญในปัจจุบัน ที่ทำให้พุทธศาสนิกชนในประเทศไทยห่างจากการเข้าวัดเพื่อทำบุญในวัด

นอกจากนี้ในประเทศไทยยังมีคำเรียกว่ก่อนวันพระหนึ่งวันว่า “วันโกน” เพราะปกติในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ ก่อนวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เป็นธรรมเนียมของพระสงฆ์ในประเทศไทยที่จะโกนผมในวันนี้

ประวัติความเป็นมาของวันธรรมสวนะ

ในสมัยพุทธกาล พระราชาพระนามว่าพระเจ้าพิมพิสาร ได้เข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในพระวิหารชื่อว่าเชตวันและกราบทูลว่า “ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพระองค์แลเห็น ซึ่งนักบวชศาสนาอื่นอีก ได้มีวันกำหนดนัดหมายประชุมสนทนาเกี่ยวกับหลักธรรมคำสั่งสอนในที่ประชุมของเขาทั้งหลายเหล่านั้น แต่ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ โฉนศาสนาพุทธของเราทั้งหลายย่อมมีวันกำหนดนัดหมายเพื่อประชุมกันหาได้ ดังนี้” อันพระราชาพระนามว่าพระเจ้าพิมพิสาร กราบทูลแล้ว พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงทรงอนุญาต ให้เหล่าภิกษุสงฆ์สาวกประชุมกันเพื่อสนทนา และแสดงพระธรรมเทศนาให้แก่อุบาสก อุบาสิกาทั้งหลาย ได้ฟังกันในวันขึ้น ๘ ค่ำ หรือวันขึ้น ๑๔ ค่ำ หรือว่าวันขึ้น ๑๕ ค่ำ พุทธศาสนิกชนจึงถือเอาวันดังกล่าว เป็นวันธรรมสวนะเพื่อกำหนดให้มีการประชุมพร้อมเพรียงกันฟังธรรม

ในสมัยพุทธกาลนั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประชุมเหล่าภิกษุสงฆ์สาวกเพื่อทรงแสดงปาฏิโมกข์ในช่วงเช้าพรรษา การประชุมสงฆ์ซึ่งเป็นสาวกของพระองค์นั้นก็ได้นัดหมายกันไปในที่ประชุม ต้องมีพระภิกษุสงฆ์รูปหนึ่งเป็นองค์สวดพระปาฏิโมกข์ พระภิกษุสงฆ์สาวกที่ร่วมเข้าฟังพระปาฏิโมกข์ก็จะพร้อมเพรียงกันสำรวมกาย วาจา และตั้งใจฟังจนกระทั่งสวดจบ เป็นอันเสร็จพิธี

คำว่า “สวนะ” แปลว่า การฟัง และคำว่า “ธรรมสวนะ” แปลว่า การฟังธรรม วันฟังธรรม ภาษาพูดที่เรียกว่า “วันพระ” คำว่า “พระ” นั้น ใช้เรียกภิกษุจำนวนมากกว่า ๔ รูป ขึ้นไป ซึ่งก็หมายถึง ความเป็นหมู่คณะ จึงเรียกว่า พระ หรือสงฆ์ ทางพระพุทธศาสนาก็ยังได้กำหนดเรียกว่า

วันอุโบสถ ซึ่งแปลว่า วันถือศีลของอุบาสก และอุบาสิกาผู้มีศรัทธา ร่วมประพาศิ และปฏิบัติตามธรรม สืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

ทางศาสนพิธีของชาวบ้านนั้น พระพุทธศาสนาก็ได้กำหนดให้มีพิธีต่าง ๆ มีการร่วมทำบุญ ตักบาตร ถวายภัตตาหารหวาน คาว แต่พระภิกษุสงฆ์ และกัสมาทานศีล (รับศีล) และฟังธรรมเทศนา ที่วัดตามลำดับ

ในวันธรรมสวนะนี้ พระพุทธศาสนิกชนก็จะเข้าวัดร่วมกันประพาศิและปฏิบัติธรรม มีกิจกรรม ต่าง ๆ มีการสมาทานศีล เช่น สมาทานศีล และรับศีล ๕ หรือศีล ๘ ซึ่งเรียกว่าอุโบสถศีล พระสงฆ์ จะได้แสดงพระธรรมเทศนา หรือธรรมสากัจฉา หรือสนทนาธรรมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจในข้อธรรมต่าง ๆ ซึ่งนับว่าเกิดประโยชน์แก่ผู้ร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี

วันพระหรือวันอุโบสถ

กำหนดการเปลี่ยนแปลงให้มีตัวแทนสงฆ์รูปหนึ่ง สวดบททบทวนสิกขาบท ที่ทรงบัญญัติไว้เป็น ระเบียบปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก และเพื่อความบริสุทธิ์ในเพศสมณะ ที่ต้องบริบูรณ์ด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา อันเป็นทางหลุดพ้นทุกข์ทั้งปวง ตามเส้นทางของพระพุทธศาสนา โดยมีภิกษุ ผู้สวดทบทวน เมื่อสวดถึงข้อใดแล้วมีภิกษุรูปใดรูปหนึ่งประพาศิผิดข้อบังคับนั้น จะเปิดเผยท่ามกลาง ที่ประชุม หรือที่เรียกว่าแสดงอาบัติ ซึ่งถือปฏิบัติเช่นนี้สืบต่อ ๆ กันมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล ก่อให้เกิดผล ดังนี้ คือ

๑. เกิดความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคณะสงฆ์ ด้วยระเบียบปฏิบัติที่หมั่นทบทวน และเตือนตนด้วยการแสดงการยอมรับในสิ่งที่ตนละเมิด เพื่อแก้ไขต่อไป ในข้อนี้มีปรากฏการณ์เด่นชัด เมื่อครั้งพุทธกาล คือ เมื่อครั้งพระภิกษุชาวเมืองโกสัมพี ทะเลาะเบาะแว้งแตกความสามัคคีกัน ภายหลังเมื่อกลับมีความสามัคคีใหม่ พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้ประชุมทำอุโบสถสวดพระปาฏิโมกข์ เป็นกรณีพิเศษ ที่เรียกกันว่า วันสามัคคีอุโบสถ

๒. การหมั่นทบทวนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้พระธรรมคำสอนไม่คลาดเคลื่อน เลือนหาย และ ทำให้หมู่คณะจรรโลงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ วันอุโบสถนั้น นอกเหนือจากเป็นวันสำคัญของทางคณะสงฆ์ดังกล่าวแล้ว ยังเป็นวันประชุมฟังธรรมของเหล่า พุทธศาสนิกชนตั้งแต่สมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบันนี้

พิธีรักษาอุโบสถ

อุโบสถ แปลอย่างตรงตัวว่า “การเข้าจำ” ถือเป็นอุบายหรือกลวิธีสำหรับขัดเกลาจิตใจอย่างหยาบให้เบาบางลง ไม่ให้ทับถมพอกพูนมาก และเป็นทางนำไปสู่ความสงบระงับอันเป็นความสุขสูงสุดในพระพุทธศาสนา เพราะฉะนั้นพุทธศาสนิกชนจึงนิยมประเพณีปฏิบัติกัน อุโบสถเป็นชื่อของกุศลกรรมอันสำคัญอย่างหนึ่งในพุทธศาสนามี ๒ อย่าง คือ

๑. ปกติอุโบสถ คือ อุโบสถที่รักษากันตามปกติธรรมดาในเฉพาะวัน และคืนหนึ่งในวันพระ คือ วันขึ้น - แรม ๘ ค่ำ ๑๔ ค่ำ หรือ ๑๕ ค่ำ

๒. ปฏิชาครอุโบสถ คือ อุโบสถที่รับรักษาเป็นพิเศษกว่าปกติ คือ รักษาคราวละ ๓ วัน จัดเป็นวันรับวันหนึ่ง วันส่งวันหนึ่ง เช่น รักษาอุโบสถในวัน ๘ ค่ำ ก็รับตั้งแต่วัน ๗ ค่ำ ๘ ค่ำ รักษา และ ๙ ค่ำ เป็นวันส่ง เป็นต้น

โดยเนื้อแท้ การรักษาอุโบสถก็คือ การสมาทานศีล ๘ อย่างเคร่งครัดเป็นเอกัชฌสมาทาน มั่นคงอยู่ด้วย ความผูกใจตลอดกาลของอุโบสถที่ตนสมาทานนั้น จึงเป็นเหตุให้เกิดประโยชน์สำคัญดังกล่าวแล้ว

ดังนั้นในวันพระ พุทธศาสนิกชนผู้ใคร่ในธรรม ควรไปวัดเพื่อทำบุญ ทำทาน รักษาศีล เจริญสมาธิภาวนา และควรที่จะสมาทานศีลรักษาอุโบสถศีลด้วย นอกจากนี้ในวันพระ เราไม่ควรกระทำบาปใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะการทำผิดศีล ๕ ในวันพระ ถือว่าเป็นบาปอย่างยิ่ง

การทำบุญตักบาตร

การตักบาตรคืออะไร

การทำบุญตักบาตร หากจะยึดหลักพุทธศาสนาก็จะเข้าเกณฑ์หนึ่งในการทำบุญ เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ (แปลว่า สิ่งอันเป็นที่ตั้งแห่งการทำบุญ ๑๐ ประการ) การทำบุญตักบาตร จะตรงกับข้อแรกนั่นคือ ทานมัย ที่แปลว่าการให้ทาน การเสียสละ แบ่งปันสิ่งที่ดีงามให้กับผู้อื่น

การตักบาตรคือการหล่อเลี้ยงพุทธศาสนา

การทำบุญตักบาตร ไม่เพียงแต่จะเป็นการทำตามคำสอนในเรื่องดังกล่าวแล้ว การตักบาตร ยังเป็นการหล่อเลี้ยงพุทธศาสนาให้ดำเนินต่อไปได้อีกรูปแบบหนึ่ง กล่าวคือ พระสงฆ์จะมีข้อห้าม เรื่องการเก็บอาหารค้างคืน นั่นทำให้พระสงฆ์จะต้องออกบิณฑบาตทุกเช้า เพื่อหาอาหารมาเลี้ยงชีพและ ดำเนินกิจกรรมทางศาสนาต่อไป หากเราไม่ทำบุญตักบาตรพระสงฆ์ ท่านก็ดำเนินกิจกรรมต่อไปไม่ได้ (ไม่มีอาหารฉัน)

องค์ประกอบของการทำบุญตักบาตร

การตักบาตรนั้นเพื่อให้เกิดความสุข และถูกขั้นตอน ควรจะมีวิธีการปฏิบัติตนให้เหมาะสมด้วย จะได้ไม่ทำให้เกิดการผิดศีลต่อพระได้ วิธีปฏิบัติในการตักบาตร มีดังนี้

๑. จัดเตรียมอาหารใส่บาตร
๒. ก่อนจะใส่บาตรควรตั้งจิตอธิษฐานการทำบุญในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเองและครอบครัวมากที่สุด
๓. นิมนต์พระสงฆ์ด้วยความนอบน้อม
๔. นำของที่เตรียมใส่ในบาตร อย่างระมัดระวัง
๕. ทำตามลำดับเพื่อให้การรับบาตรของพระไม่หนักจนเกินไป
๖. เมื่อใส่บาตรครบทุกองค์ตามกำหนด พระสงฆ์จะให้พร อาจเตรียมน้ำสำหรับกรวดน้ำได้เลย หรือไม่ต้องก็ได้ หากกรวดน้ำเสร็จก็เป็นอันเสร็จเรียบร้อย บางพื้นที่อาจจะมีการเอาน้ำที่กรวดไปรดน้ำต้นไม้ เพื่อกรวดน้ำอีกครั้งหนึ่งก็ได้แล้วแต่วิธีการ

การทำบุญตักบาตรนั้นวัตถุประสงค์ที่แท้จริงก็คือ การชำระจิตใจของเราให้มีความสะอาด ฝึกการเป็นผู้ให้ ให้กับจิตของตัวเอง และเป็นการทำนุบำรุงพระสงฆ์เพื่อให้ท่านได้มีแรงเผยแผ่ศาสนาต่อไป

การสวดมนต์

ความเป็นมาแท้จริงแล้ว สวดมนต์เกิดขึ้นจากประเพณีการศึกษาเล่าเรียนธรรมะที่สืบเนื่องมาแต่ครั้งพุทธกาล ในสมัยที่พระพุทธเจ้ายังมีพระชนม์ชีพอยู่ เหล่าพระสงฆ์จะฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าแล้วจำไว้ จากนั้นก็จะทำการแบ่งกลุ่มกันจำพระพุทธวจนะเป็นกลุ่ม

พระอานนท์ผู้มีความจำเป็นเลิศ ก็จำพระสูตรที่พระพุทธเจ้าแสดงต่อสรรพสัตว์และเทวดาต่าง ๆ ในแต่ละวัน พระสารีบุตรจะจดจำธรรมอันยิ่งที่เกินกว่าความเข้าใจของปุถุชนคือ พระอภิธรรม ส่วนพระอุบาลีก็จะจำในพระวินัย ซึ่งพระสงฆ์ที่เป็นหัวหน้าสายก็จะมิศษยานุศิษย์มากมายที่ช่วยกันท่องจำพุทธวจนะ ศิษย์จำต่อจากครูวันรุ่งขึ้นก็จะนำสิ่งที่ท่องจำได้ไปท่องให้ครูฟัง

เมื่อเหล่าครูบาอาจารย์เห็นว่าศิษย์จำได้แล้วก็จะมอบพุทธพจน์บอกต่อ ๆ ไป ให้กลับไปท่องจำและปฏิบัติกันต่อไป และเพิ่มปริมาณในสิ่งที่ท่องจำมากขึ้นเรื่อย ๆ เหมือนการเพิ่มระดับความยากในการเรียนธรรมวินัย จึงเรียกวิธีการนี้ว่า “การต่อหนังสือ” ต่อมาจึงกลายเป็นที่มาของการสวดมนต์

พระพุทธวจนะ เรียกสั้น ๆ ว่าพุทธมนต์ การท่องมนต์จึงเรียกว่า “การสวดมนต์” และการสวดมนต์ หากกระทำเป็นประจำทำบ่อย ๆ จนมีเวลาลงตัวที่แน่ชัดก็เรียกกันว่าเป็นข้อปฏิบัติที่เป็น “วัตร” ที่พระท่านเรียกว่า “ทำวัตรสวดมนต์” การที่เราต้องสวดมนต์เป็นภาษาบาลี เมื่อเราท่องจำนำเอามนต์ซึ่งจำไว้ด้วยภาษาบาลีมาสวด ก็เป็นธรรมดาที่เราต้องสวดมนต์เป็นภาษาบาลีซึ่งรับมาแต่เดิม ซึ่งจะเป็นการดี และทำให้ธรรมะจากพุทธวจนะซาบซึ้งกินใจมาก หากเราทราบความหมายหรือคำแปล

ประโยชน์ของการสวดมนต์ก็มีมากมาย เป็นการสืบต่อพุทธวจนะ หรือคำสอนของครูบาอาจารย์ต่าง ๆ ไว้ไม่ให้เสื่อมสูญ และเป็นการถ่ายทอดคำสอนนั้นให้เผยแผ่ขจรขยายไปให้จิตนิ่ง พัฒนาปัญญาที่ได้จากบทสวดให้รู้แจ้งมากขึ้น จึงเป็นการเกิดบุญทางหนึ่ง เพราะจิตเกิดปัญญาที่เห็นถูกต้องตรงความเป็นจริงแล้ว ย่อมนำไปสู่การคิด พุทธิ และทำดี

ความจริงแล้วการสวดมนต์มีประโยชน์อย่างมากมาย เพราะการสวดมนต์เป็นการกล่าวถึงคุณงามความดี ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าพระองค์ท่านมีคุณวิเศษอย่างไร พระธรรมคำสอนของพระองค์มีคุณอย่างไร และพระสงฆ์อรหันต์อริยะเจ้ามีคุณเช่นไร การสวดมนต์ด้วยความตั้งใจ จนจิตเป็นสมาธิ แล้วใช้สติพิจารณาจนเกิดปัญญา และความรู้ความเข้าใจ ประโยชน์สูงสุดของการสวดมนต์นั้นคือ จะทำให้เป็นผลจนสำเร็จเป็นพระอรหันต์

มีหลักฐานปรากฏในพระธรรมคำสอนที่กล่าวไว้ว่า โอกาสที่จะบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ มี ๕ โอกาสด้วยกัน คือ

- เมื่อฟังธรรม
- เมื่อแสดงธรรม
- เมื่อสาธยายธรรม หรือเพ่งธรรมอยู่ในขณะนั้น
- เมื่อตรีกตรองธรรม หรือเพ่งธรรมในขณะนั้น
- เมื่อเจริญวิปัสสนาญาณ

การสวดมนต์ในตอนเช้าและในตอนเย็นเป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันมา ตั้งแต่สมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงประกาศพระพุทธศาสนาบรรดาพุทธบริษัททั้งหลาย ต่างมาเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ โดยแบ่งเวลาเข้าเฝ้าเป็น ๒ เวลานั้นคือ ตอนเช้าเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าเพื่อฟังธรรม ตอนเย็นเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าเพื่อฟังธรรม การฟังธรรมเป็นการชำระล้างจิตใจที่เศร้าหมองให้หมดไปเพื่อสำเร็จสู่ มรรคผลพระนิพพาน การสวดมนต์นับเป็นการดีพร้อมซึ่งประกอบไปด้วยองค์ทั้ง ๓ นั้นคือ

- กาย มีอาการสงบเรียบร้อยและสำรวม
- ใจ มีความเคารพนบถนอบต่อคุณพระรัตนตรัย
- วาจา เป็นการกล่าวถ้อยคำสรรเสริญถึงพระคุณอันประเสริฐในพระคุณทั้ง ๓ พร้อมเป็นการขอขมาในการผิดพลาดหากมี และกล่าวสักการะเทิดทูนสิ่งสูงยิ่ง ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นการสร้างกุศล ซึ่งเป็นมงคลอันสูงสุดทีเดียว

ถ้าหากบุคคลใดได้สวดมนต์เช้า และเย็นไม่ขาดแล้ว บุคคลนั้นย่อมเข้าสู่แดนพระอรหันต์ อย่างแน่นอน การสวดมนต์นี้ ควรสวดมนต์ให้มีเสียงระดับพอสมควร ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์จิตตน (ที่ว่าประโยชน์แก่จิตตน คือ เสียงในการสวดมนต์จะกลบเสียงภายนอกไม่ให้เข้ามารบกวนจิต ก็จะทำให้เกิดความสงบอยู่กับบทสวดมนต์นั้น ๆ ทำให้เกิดสมาธิ และปัญญา เข้ามาในจิตใจของผู้สวด) และประโยชน์แก่จิตอื่น (ที่ว่าประโยชน์แก่จิตอื่น คือ ผู้ใดที่ได้ยินได้ฟังเสียงสวดมนต์จะพลอยได้เกิดความรู้ เกิดปัญญา มีจิตสงบลึกซึ้งตามไปด้วย ผู้สวดก็เกิดกุศลไปด้วยโดยการให้ทานโดยทานเสียง เหล่าพรหม เทพที่ชอบฟังเสียงในการสวดมนต์มีอยู่จำนวนมาก ก็จะมาชุมนุมฟังกันอย่างมากมาย เมื่อมีเหล่า พรหมเทพเข้ามาล้อมรอบตัวของผู้สวดอยู่เช่นนั้น ภัยอันตรายต่าง ๆ ที่ไหนก็ไม่สามารถถล่มทำลาย ผู้สวดมนต์ได้ตลอดจนอาณาเขต และบริเวณบ้านของผู้สวด ย่อมมีเกราะแห่งพรหมเทพ และเทวดาทั้งหลายคุ้มครองภัยอันตราย ได้อย่างดีเยี่ยม)

การสวดมนต์เป็นการระลึกถึง พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ เมื่อจิตมีที่พึ่งคือ
คุณพระรัตนตรัย ความกลัวก็ดี ความสะดุ้งกลัวก็ดี ภัยอันตรายใด ๆ ก็ดีจะไม่มีแก่ผู้สวดมนต์นั้นแล

พิธีเจริญพระพุทธมนต์

การเจริญพระพุทธมนต์ เป็นพิธีกรรมฝ่ายสงฆ์พึงปฏิบัติโดยเฉพาะในงานมงคลต่าง ๆ ได้แก่
พระสงฆ์ตามจำนวนของพิธีร่วมกันสาธยายมนต์ จากคาถापุทธภาษิตบ้าง จากพระสูตรบ้าง จากมนต์
ของเกจิอาจารย์เป็นธรรมคติบ้าง ตามที่พระโบราณจารย์กำหนดไว้โดยควรแก่พิธีนั้น ๆ การสาธยาย
มนต์ของพระสงฆ์ในพิธีทำบุญ ถ้าเป็นงานมงคลนิยมเรียกว่า เจริญพระพุทธมนต์ ถ้างานอวมงคลนิยม
เรียกว่าสวดพระพุทธมนต์ แต่ชาวบ้านเรียกกันว่า สวดมนต์ ไม่ว่าจะเป็งานใด

บทสวดพระพุทธมนต์ที่ใช้ในงานมงคลต่าง ๆ ใช้กันโดยทั่วไป มีดังนี้

เจ็ดตำนาน สิบสองตำนาน ธรรมจักรกัปปวัตตนสูตร มหาสมยสูตร โพชฌงคสูตร คิริमानนทสูตร
มหาสติปัฏฐานสูตร ชยมงคลคาถา คาถาจุดเทียนชัย และคาถาดับเทียนชัย

การเจริญพระพุทธมนต์ นิยมใช้บทเจ็ดตำนานเป็นพื้น แต่บทสวดที่เรียกว่า เจ็ดตำนานนี้
พระโบราณจารย์ได้กำหนดพระสูตรคาถา และหัวข้อพุทธภาษิต บรรดาที่มีอานุภาพในทางแนะนำ
และป้องกันสรรพภัยพิบัติ ซึ่งรวมเรียกว่าพระปริตต์

มงคลสูตร รตนสูตร กรณียเมตตสูตร ชั้นชปริตต์ โมรปริตต์ หรือ ธัชคคสูตร อาฏานาฎิยปริตต์
โพชฌงคปริตต์ มืองคูลิมาลปริตต์ เป็นบทต้น เมื่อรวมโมงปริตต์เข้ากับธชคคปริตต์ ก็จะมีเหลือเพียง
เจ็ดบท

ในการจะสวดบทสวดมนต์ อย่งไรก็ตามบทสวดนั้น ๆ ต้องมีเบื้องต้นเรียกว่า ต้นสวดมนต์
หรือต้นตำนาน ต่อจากบทเบื้องต้นเป็นท่ามกลางสวดมนต์ ซึ่งได้ตำนานหรือพระปริตร์ หรือสูตรต่าง ๆ
ตามกำหนด สุดท้ายเป็นเบื้องปลายของบทสวดมนต์เรียกกันว่า ท้ายสวดมนต์

คาถาพระมหาจักรพรรดิ เคล็ดการปรับภพภูมิให้เจ้ากรรมนายเวรเพื่อชะตาชีวิตดีขึ้น วิธีการสวดมหาจักรพรรดิเพื่อปรับภพภูมิ

สำหรับท่านที่ไม่มีพระผงจักรพรรดิ ขอให้ทำจิตน้อมรำลึกถึงพระพุทธรูปปางพระจักรพรรดิ หรือพระพุทธรูปทรงเครื่องและเริ่มสวดคาถา เป็นบทสวดมนต์ที่มีพุทธคุณครอบจักรวาล สามารถเพื่อแผ่เมตตา เปลี่ยนภพภูมิให้เจ้ากรรมนายเวร เสริมบารมี และเปลี่ยนเรื่องร้ายกลายเป็นดีได้

๑. ที่มาของบทสวดมหาจักรพรรดิ

บทสวดมหาจักรพรรดิ หรือ “บทสวดบูชาพระ” ผู้ที่รจนาพระคาถานี้ขึ้นมาคือ หลวงปู่ดู่ พรหมปัญโญ แห่งวัดสะแก จังหวัดอยุธยา และหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด โดยได้รับแรงบันดาลใจจาก “ชมพูตีสสูตร” ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงเนรมิตพระองค์เป็นพระเจ้าจักรพรรดิเพื่อกำราบความโหด และก่อนจะแสดงธรรมแก่พญาชมพูบดี พระมหากษัตริย์ผู้มากอิทธิฤทธิ์แห่งเมืองปัญจลราชรัฐ

หลวงปู่ดู่ได้บอกสวดแก่ลูกศิษย์ที่ใกล้ชิดได้นำไปสวดบูชา จนกระทั่งหลวงตาม้า แห่งวัดถ้ำเมืองนะ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นศิษย์เอกของหลวงปู่ดู่ ได้นำไปเผยแพร่ให้ประชาชนได้สวดตาม จนเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน

๒. บทสวดมหาจักรพรรดิสวดตอนไหน และควรสวดกี่จบ

บทสวดมหาจักรพรรดิสามารถสวดได้ทุกเวลา ไม่ว่าจะเช้า เที่ยง เย็น หรือค่ำ โดยช่วงค่าเวลาที่นิยมกันมากที่สุด คือ ๒๐.๓๐ น. เนื่องจากเป็นเวลาที่ทั้ง ๓ แดนโลกธาตุ คือ สวรรค์ มนุษย์ภูมิ และภพภูมิต่าง ๆ เปิดเชื่อมถึงกัน ซึ่งเมื่อมีผู้สวดพร้อมกันมากเท่าไรก็จะยิ่งมีกำลังมากขึ้น แต่ถ้าหากใครไม่สะดวก ก็สามารถเลือกสวดเวลาที่ตัวเองสะดวกได้

สำหรับจำนวนบทสวด หากเป็นช่วงเช้า เที่ยง และเย็น มักสวดเป็นบทสั้น เริ่มจากตั้งนะโม ๓ จบ แล้วสวดบทสวดมหาจักรพรรดิจนครบ ๙ หรือ ๑๐๘ จบ ตามเลขมงคลเพื่อเสริมความเป็นสิริมงคล แต่หากเป็นช่วงค่ำ จะสวดบทยาว และสวดตามกำลังวัน โดยวันอาทิตย์ ๖ จบ, วันจันทร์ ๑๕ จบ, วันอังคาร ๘ จบ, วันพุธ ๑๗ จบ, วันพฤหัสบดี ๑๙ จบ, วันศุกร์ ๒๑ จบ, และวันเสาร์ ๑๐ จบ

๓. อานิสงส์ของบทสวดมหาจักรพรรดิ

ตามความเชื่อ เชื่อกันว่าการสวดบทสวดมหาจักรพรรดิเป็นประจำ จะช่วยปรับภพภูมิ เจ้ากรรมนายเวรให้ไปสู่ภพภูมิที่ดี เป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยลดเคราะห์กรรมจากเจ้ากรรมนายเวรเก่า รวมถึงจะช่วยเปลี่ยนเรื่องร้ายให้กลายเป็นดี เสริมความเป็นสิริมงคล และเสริมบุญบารมีจิตใจร่มเย็น สงบสุข เกิดสติปัญญา และความผ่องใสในชีวิต

คาถาพระจักรพรรดิ เป็นคาถาที่รวมพุทธคุณครอบจักรวาลที่มีพลาณภาพมาก ช่วยปรับในเรื่องต่าง ๆ จากร้ายกลายเป็นดี หรือจากเรื่องที่ดีอยู่แล้วก็ยิ่งทำให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป เป็นการสวดแผ่เมตตาให้ดวงจิตวิญญาณ และเจ้ากรรมนายเวรทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต

เอกสารอ้างอิง

คาถาพระมหาจักรพรรดิ เคล็ดลับการปรับภพภูมิให้เจ้ากรรมนายเวร เพื่อชะตาชีวิตดีขึ้น. (๒๕๖๔). สืบค้นเมื่อ

๑ มิถุนายน ๒๕๖๕. จาก <https://www.wongnai.com/news/ma-ha-jak-ka-pat-chant>

วันพระ ประวัติ และความเป็นมาของวันพระ ปฏิทินวันพระ. (๒๕๕๕). สืบค้นเมื่อ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕.

จาก https://www.dmc.tv/pages/buddha_biography/%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0-%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%9A%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%9B%E0%B8%9F%E0%B8%B4%E0%B8%97%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0.html

การทำบุญตักบาตร (๒๕๖๓). สืบค้นเมื่อ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕. จาก <https://www.coloradowild.org/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B8%9A%E0%B8%B8%E0%B8%8D%E0%B8%95%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B8%A3/>